

Szilaveczy Csilla

Szolgálat és költészet – hittel és humánummal

Bogdán József egyéni hangvételű verseivel magyarországi és vajdasági irodalmi folyóiratokban, egyházi lapokban, egyházi szervezetek honlapjain, irodalmi antológiákban találkozhatunk. A papköltő, Délvidéken (Vajdaság), Zentán született 1956. január 12-én. Kegyetlen gyermekkor jutott osztályrészéül. Négyéves korában elvesztette édesanyját. Apja alkalmatlan volt a gyermekek nevelésére, így testvéreivel nevelőszülőkhöz, majd amikor a Vöröskereszt már nem fizetett a gyermekek neveléséért, állami gondozásba került. Általános iskola után a szabadkai katolikus gimnáziumban tanult tovább, ahonnan a horvátországi diakovári egyetemre vezetett az útja, ahol teológiai és filozófiai diplomát szerzett. 1983. június 29-én szentelték pappá Nagybecskerekben, papi szolgálatának első állomásán. Az elmúlt harminc évben több településen teljesített lelkipásztori, hittantanári szolgálatot, 2006-ban két magas egyházi kitüntetésben részesült: XVI. Benedek pápa a pápai kápolna lelkészei sorába iktatta, majd Gyulai Endre a Szegec-Csanádi Székeskáptalan tiszteletbeli kanonoki címét adományozta neki. 2008-tól szentszéki bíró, tagja a Szent György Lovagrendnek.

Első verseit kamaszkorában írta, aztán hosszú kihagyást követően, pappá szentelése után kezdett komolyan foglalkozni a versírással. Tehetségét, igényességét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az 1989-ben, *Ablakok* címmel megjelent első

kötetében már kiforrott költőként mutatkozott be. 1994-ben a harmadik, *Szívzörejek* című gyűjteménye szinte azonnal a jelentős vajdasági költők sorába emelte. A Vajdaságban eddig tizenegy kötete jelent meg, de Magyarországon ez az első válogatás, amely a három évtized verseiből napvilágot látott.

A kötet címe, találóan, *Zilált papi imák*. Ziláltak, mert a költő széles körből választ témát, és imák, mert a leghétköznapibb versekben is érezzük Isten jelenlétét, szeretetét. Bogdán József versei mégsem templomszagú steril versek. Kedveli a meghökkenítő kifejezés-párokat, feltámaszt rég elfelejtett szavakat s olyan fogalmakat is használ, amelyek egy paptól szokatlanok, nyersek. Ide sorolhatók többnyire komor hangulatú haikui is. Ezt a versformát ő honosította meg a vajdasági magyar költészetben.

A család nélkül felnőtt költő lelkében rengeteg fájdalom és – ebből következően – nagy empátia rejtőzik. Szinte természetes az emberek nehéz sorsával való azonosulása, mások megértése. Szeretettel fordul mindenki felé, mélységesen tiszteli az életszentséget, a bántó szándékot nem ismeri, pedig sokszor csalódott az emberekben. Szociális érzékenysége állandó adakozásra készíti. Sajátos gondolatvilágában a gyermekkorban gyökeredző mérhetetlen szeretetehség és a családi élet utáni vágyakozás keveredik az Istennek tett elkötelező szent esküvéssel, a

gyengéd, szelíd szeretettel, a szülőföldre – s azon belül plébánosi állomáshelyei – iránti rajongással. Élményeinek tárháza igen gazdag, hiszen három évtizedes papi szolgálata alatt számtalan emberi lélek nyílt meg előtte a szentgyónás keretein kívül is. Ezeket az élményeket saját, többnyire keserű tapasztalataival ötvözve osztja meg olvasóival hol fájdalmasan, hol tündöklően szép verseiben. Vigaszt nyújt, szeretetet ad, erőt sugároz. Őszinte, tiszta hangja, sokszínű formavilága, igényesen megfogalmazott tömör szókimondása megismételhetetlen olvasmányélményt nyújt olvasóinak.

Az isteni teremtés csodáját élhetjük át a költővel a *Születés* és az *Amikor megszerettük egymást* című verseinek olvasásakor. Tanúi lehetünk egy gyermek születésének és édesanyjával töltött első pillanatainak. Mintha csak emlékeit idézné, úgy tárja elénk a kis ember világrajöttét, aki szinte a mennyekbe repül, csak a köldökzsinór húzza vissza, s az édesanya boldogságát, aki a mosolygó égboltot mutatja gyermekének. A *Résnyire nyitott ajtó* című versben megosztja velünk egy gyermek különös éjszakai titkát, amikor véletlenül meglátja, szülei hogyan szeretik egymást. Ilyen emléke, élménye sok embernek lehet, de csak Bogdán József kivételes kifejezőkészsége képes azt a versben alkalmazott finom rezdülésekkel megörökíteni. Megismerhetjük egy kisfiú szeretetnélküli gyermekkorát, családja életének nehéz és olykor szép pillanatait (*Gyermeknyelven*); a tisztalelkű, ám szinte lázadozó, Istennel szelíden perlekedő (*Zilált papi ima*), ugyan-

akkor esdeklőn fohászcodó, természetes emberi vágyakkal és helyzetéből adódó kísértésekkel küzdő, vívódó fiatal papot. A *Kis papi versek ciklusban* betekintheünk egy falusi plébános mindennapjaiba, amelyeknek szinte meghatározó mozzanatai a temetések, a világi kísértések, ugyanakkor itt találjuk az útját földi kíséző nélkül, társatlanul járó, önzetlen pap hitvallását is.

A szeretetteljes, tisztaságot sugárzó, gyermekekhez is szóló szelíd hangú lírai költő is bemutatkozik, akinek *Szeder indája* című verse leheletfinomságú ékszer. A természet szeretetéről szólnak további gyermekversei, az *Isten ékszerai*, a *Bogárhimnusz*, a *Vörösnnyakú dögbogár*, amelyekben valójában emberi érzelmek, életfoszlányok elevenednek meg. Olvasói elé tárja hazafias érzéseiről, a szülőföld megtartásáról (*Fohász a déli végeken*), a nemzeti identitáshoz való ragaszkodásról (*Anyám, Magyarország*), a történelmi, társadalmi igazságtalanságokról, szomszéd népek egymással vívott háborújáról szóló gondolatait, érzelmeit is. A kötetet a *Levél édesanyámnak* című ciklus zárja, amelyben a már deresedő, felnőtt költő röviden beszámol az életéről. Ez az egyetlen, édesanyjához írott levele.

A kötet minden verse szeretettel készült. Fogadja hát az olvasó is szeretettel Bogdán Józsefet, a költőt és papot, aki egy kis bánáti faluban éli mindennapjait, végzi szolgálatát, esket, keresztel, betegeket látogat és temet, sokszor két faluban is miséz, hittant tanít és minden szavával lelkeket gyógyít. S ha van egy kis ideje, verseket ír. Akár egy 21. századi Virág Benedek.

(Bogdán József: *Zilált papi imák. Válogatott versek. Unicus Műhely, Budapest, 2013. ISBN 978-615-5084-12-6. A kötetre a szerkesztői előszó közlésével hívjuk fel olvasóink figyelmét.*)